

مذکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۲۶ آبان ماه ۱۳۲۲

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - تصویب لایحه اصلاح قانون دادرسی و کیفر ارتش
- ۳ - تصویب نوزده فقره مرخصی
- ۴ - طرح و تصویب لایحه اعتبار چهارصد میلیون ریال جهت خرید غله
- ۵ - طرح و تصویب لایحه ضرب مسکوک نقره
- ۶ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس یکساعت و نیم پیدش از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید

صورت مجلس روز چهارشنبه ۲۵ آبان ماه را آقای (طوسی) منشی قرائت نمودند

۱ - تصویب صورت مجلس

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست (ظهارى نشد)

صورت مجلس تصویب شد. آقای روحی

۲ - بیانات آقایان : روحی و دکتر طاهری راجع به پروانه ورود آرد

روحی - عرض کنم آن طرحی که پیشنهاد شده بود از طرف عده‌ای از نمایندگان و راجع با آزادی پروانه آرد بود. پس از اینکه با آقای رئیس کل دارائی صحبت و مذاکرات لازمه بعمل آمد يك تسهیلاتی قائل شدند و قرار شد که يك

آئین نامه ثانوی تهیه کنند با نظر مجلس و با اطلاع آقایان این اصلاحات بعمل آید. آقای وزیر دارائی میفرمایند این الان بمجلس خواهد آمد و چون يك تسهیلات دیگری هم قائل شده‌اند برای اینکار مورد توجه است و از طرف دیگر آقای دکتر طاهری هم که يك اطلاعات دیگری داشته‌اند

که بعرض مجلس میرسانند

رئیس - آقای دکتر طاهری

دکتر طاهری - در نتیجه مذاکراتی که آنروز در

عین مذاکرات مشروح دو بیست و بیست و یکمین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵)

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

غائبین اسمی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده است :

غائبین با اجازه - آقایان : دکتر سمیعی - منصف - فاطمی - فروهر ،
غائبین بدون اجازه - آقایان : رضوی - اقبال - تولیت - نوبخت - فیاض - مهدوی - اوحیدی - نواب یزدی - اورنگک - شاهرودی -
کوردزنبی - مشار - مکرّم افشار - لیقوانی - شجاع - اکبر - امیر ابراهیمی - عطاء الله پالیزی - حمزه تاش - دکتر - تنگ - هدایت الله بالیزی -
رفیعی - اصفهانی - هاشمی - نغمه اسلامی - دبستانی - دهستانی - خسرو شاهی - سلطانی - تهرانچی - صادق وزیري - مقدم - افشار - لاریجانی -
مسعودی - مستشار - دکتر لقمان - امامی - ناهید - نقابت - کامل ماکو - نصر تیان - همراز - فرمانفرمائیان .

کمیسیون که با حضور آقای رئیس تشکیل شد و مذاکراتی شد منجر شد باین که دیشب ملاقاتی بشود از آقای دکتر میلسیو و اینکار را تمام کنیم. ساعت شش و نیم بنده رفته منزل ایشان و دو ساعت و نیم هم طول کشید و با حضور آقای وزیر دارائی مذاکره کردیم اشکالاتیکه در این آئین نامه منتشر کرده بودند چند اشکال بود که آنها را مذاکره کردیم که بعضی ها بکلی رفع شد و یکی را هم تسهیلاتی قائل شدند که دیگر با وجود آن ما با ایشان توافق نظر حاصل کردیم و قرار شده است که آئین نامه را بفرستند ما به بینیم و خواهند فرستاد. دیگر تصور میکنم مانعی نیست برای ورود آرد بطوریکه برای جمع آوری غله هم لطمه ای وارد نیاید چون منظور آقای دکتر میلسیو هم که راجع به جمع آوری محصول است باید تأمین بشود و نظر مجلس هم که مردم نتوانسته اند يك قدری آرد بیاورند آنها باید تأمین بشود. بنابراین بنظر بنده اگر همانطوری که توافق حاصل شد و آئین نامه را خواهند آورد اگر همانطور باشد دیگر اشکالی نخواهد داشت.

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - بنده میخواستم از مقام ریاست استدعا بکنم که این مرخصی هائی که تقاضا شده است و گزارش آن به مجلس تقدیم شده است قبل از اینکه وارد دستور بشویم اول آن ها بتصویب برسد. زیرا عموماً آخر جلسه مجلس از اکثریت میافتد و این مرخصی ها بلا تکلیف میماند

رئیس - دیروز و پریروز خواستیم اینها را تصویب کنیم ولی موفق نشدیم و موکول شد باول جلسه امروز يك نکته ای که لازم بود بعرض آقایان برسانم این است که بطوریکه خاطر آقایان مسبوق است ما باید يك نفر نماینده برای نظارت بانك بجای آقای مؤید احمدی معین کنیم و بطوری که آقای نراقی اظهار کردند... (بعضی از نمایندگان - وقتش حالا نیست) انتخاب این دوره که شروع میشود به جهت کارهای مهمی که دربانك هست و وظایفی هم دارند که اینها با سم نیست و يك کارهائی باید بکنند که خالی از اهمیت

نیست باید يك نفر آدم شایسته و مجهزی انتخاب بشود. این بود که از آقایان خواهش میکنم که نظر خودشانرا بدهند برای انتخاب يك نفر. (بعضی از نمایندگان - باشد برای جلسه بعد)

۳ - تصویب لایحه اصلاح قانون دادرسی و کيفر ارتش

رئیس - راجع به يك ماده ای که مربوط به وزارت جنگ بود دیروز بنا بود رأی بگیریم ولی عده کافی نبود حالا رأی میگیریم... (امیر تیمور - بنده اجازه خواسته بودم) اعلام رأی شده بود دیگر نمیشود صحبت کرد چون اکثریت نبود رأی نگر فتمیم. (صحیح است) رأی گرفته میشود بماده واحده مربوط بوزارت جنگ موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

۴ - تصویب ۱۹ فقره مرخصی

رئیس - گزارشهای کمیسیون عرایض و مرخصی بعرض آقایان میرسد. گزارش مرخصی آقای امیر تیمور. آقای امیر تیمور بواسطه گرفتاری امور محلی و فقدان وسایل حرکت بیست و دو روز از تاریخ سیزدهم مهر ۱۳۲۲ غایب بوده اند و درخواست اجازه نموده اند. کمیسیون عرایض و مرخصی با درخواست ایشان موافقت نموده اينك گزارش آن بعرض میرسد.

رئیس - موافقین با مرخصی آقای امیر تیمور برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. گزارش مرخصی آقای فرخ آقای فرخ درخواست یکماه مرخصی از تاریخ ۱۵ شهریور ۱۳۲۲ نموده اند و مورد موافقت کمیسیون عرایض و مرخصی واقع شده اينك گزارش آن تقدیم میشود:

رئیس - موافقین با مرخصی آقای فرخ برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. گزارش مرخصی آقای رفیعی:

آقای رفیعی سابقاً درخواست دو ماه مرخصی کرده بودند و بتصویب مجلس شورای ملی رسیده بود چون بیش از چهل روز از مرخصی مزبور استفاده نکرد مراجعت کرده بودند اکنون بر حسب ازوم درخواست کرده اند از مدت بیست روز بقیه مرخصی خود از تاریخ دهم آبان ۱۳۲۲ استفاده

کنند کمیسیون عرایض با درخواست ایشان موافقت کرده اينك گزارش آن بعرض میرسد.

رئیس - موافقین با مرخصی آقای رفیعی برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

گزارش مرخصی آقای نقابت:

آقای نقابت برای انجام حوائج ضروری و عمومی حوزه انتخابیه خرمشهر و آبادان از حیث امنیت و اوراق عمومی و جمع آوری غله و غیره مجبور بمسافرت شده اند درخواست سه ماه مرخصی از تاریخ اول مرداد ۱۳۲۲ نموده اند کمیسیون عرایض و مرخصی با درخواست ایشان موافقت نموده اينك گزارش آن بعرض میرسد.

رئیس - موافقین با مرخصی آقای نقابت برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. گزارش مرخصی آقای افشار:

آقای افشار درخواست چهل و پنج روز مرخصی از تاریخ حرکت نموده اند و مورد موافقت کمیسیون عرایض و مرخصی واقع شده اينك گزارش آن بعرض میرسد.

رئیس - موافقین با مرخصی آقای افشار برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. گزارش مرخصی آقای اورنگک:

آقای اورنگک بواسطه کسالت مزاج بموجب گواهی پزشکی معالج دو ماه و پانزده روز از تاریخ اول شهریور ۱۳۲۲ از حرکت معذور و تحت معالجه بوده اند کمیسیون عرایض و مرخصی با مرخصی ایشان موافقت نموده اينك گزارش آن تقدیم میشود.

رئیس - رأی گرفته میشود به.....

روحی - اجازه میفرمائید بنده عرضی دارم؟

رئیس - بفرمائید.

روحی عرض کنم کمیسیون عرایض و مرخصی يك مقررانی دارد که در سال یکماه بیشتر مرخصی نمیدهد. بنده با هیچکدام مرخصی ها مخالفت نکردم و تمام را رأی دادم و کاملاً موافقم ولی این تبعیض را که قائل شدند بنده مخالفم

مجلس - این تبعیض نیست یا مسافرت است یا مرخصی هستند.

ملک مدنی - این موضوعی که فرمودند در سال یکماه مرخصی بیشتر داده نمیشود این طور نیست برای اینکه اختیار مرخصی ها با مجلس شورای ملی است و همین یکماه را که آقای روحی فرمودند و کمیسیون هم گاهی عمل می کند اگر مجلس تصویب نکند اینها تصویب نشده است و مجلس حاکم بر قضیه است و البته آقای روحی هم بنده با حسن نظری که بایشان دارم باید تصدیق بفرمائید که در این موقعی که آخر دوره است کمیسیون عرایض و مرخصی يك ارفاقهائی نمی خواسته است بکنند و البته مورد هم دارد چون آخر دوره است باید بکنند چون يك اشخاصی هستند که رفته اند و کار داشته اند یا اینکه مریض شده اند و نتوانستند حاضر بشوند و این را خیال میکنم که مجلس هم با این نظر موافق باشد.

بعضی از نمایندگان - رأی بگیرید آقای.

رئیس - بنده هم اطلاع دارم که آقای اورنگک ناخوش بوده اند. موافقین با مرخصی آقای اورنگک برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. گزارش مرخصی آقای جعفر اصفهانی آقای جعفر اصفهانی بواسطه کسالت مزاج بموجب گواهی پزشکی معالج پنجاه روز از تاریخ یازدهم مهر ۱۳۲۲ تحت معالجه بوده اند و درخواست اجازه نموده اند. کمیسیون عرایض و مرخصی عذر ایشان را موجه تشخیص داده اينك گزارش آن بعرض میرسد.

رئیس - موافقین با مرخصی آقای جعفر اصفهانی برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. گزارش مرخصی آقای یار احمدی:

آقای یار احمدی درخواست پانزده روز مرخصی از تاریخ سوم شهریور ۱۳۲۲ نموده اند مورد موافقت کمیسیون عرایض و مرخصی واقع شده اينك گزارش آن تقدیم میشود.

رئیس - موافقین با مرخصی آقای یار احمدی برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. گزارش مرخصی آقای فرشی آقای فرشی بواسطه کسالت و اشتغال بمعالجه بتصدیق گواهی پزشکی معالج سی و نه روز از تاریخ ۲۴ مرداد ۲۲

غایب بوده اند درخواست اجازه نموده اند کمیسیون عرایض و مرخصی با درخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن بعرض میرسد .

رئیس - موافقین با مرخصی آقای فرشی برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . البته آقایان باید مستحضر باشند که این مرخصی هامل مدتی قبل است که تا حالا بحال تعویق باقی مانده است والا کاریک دفعه نیست مال خیلی وقت است . گزارش مرخصی آقای اقبال .

آقای اقبال برای انجام امور محلی درخواست دو ماه مرخصی از تاریخ پانزدهم شهریور ۱۳۲۲ نموده اند و مورد موافقت کمیسیون عرایض و مرخصی واقع شده اینک گزارش آن بعرض میرسد .

رئیس - موافقین با مرخصی آقای اقبال برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد گزارش مرخصی آقای ناهید : آقای ناهید درخواست یکماه مرخصی از دهم شهریور ۱۳۲۲ نموده اند و مورد موافقت کمیسیون عرایض و مرخصی واقع شده اینک گزارش آن تقدیم میشود .

رئیس - موافقین با مرخصی آقای ناهید برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . گزارش مرخصی آقای د کتر تاج بخش آقای د کتر تاج بخش درخواست پانزده روز مرخصی از ۱۹ مهر ماه ۱۳۲۲ نموده اند کمیسیون عرایض با درخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن تقدیم میشود .

رئیس - موافقین با مرخصی آقای د کتر تاج بخش برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد گزارش مرخصی آقای همراز آقای همراز بواسطه کسالت مزاج بدستور پزشک معالج محتاج باستراحت شده اند درخواست پانزده روز مرخصی از تاریخ پانزدهم آبان ۱۳۲۲ نموده اند و ضمناً سه هزار ریال از حقوق ماه آبان خود (که مبلغی هم علاوه بر مقرری ایام مرخصی ایشان است) برای کمک به آسیب دیدگان دولت اتحاد جماهیر شوروی تخصیص داده که بقونسولگری آن دولت داده شود بمصرف مزبور برساند . کمیسیون عرایض و مرخصی با درخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن تقدیم میشود .

رئیس - موافقین با مرخصی آقای همراز برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . گزارش مرخصی آقای رضوی :

آقای رضوی بواسطه گرفتاری امور محلی و کسالت خورد و خانوادگی درخواست سه ماه مرخصی از اول شهریور ۱۳۲۲ نموده اند چون ایشان در این دوره بهیچوجه غایب نبوده و همیشه آماده برای انجام وظیفه بوده اند کمیسیون عرایض با درخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن تقدیم میشود .

رئیس - موافقین با مرخصی آقای رضوی برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . گزارش مرخصی آقای سلطانی آقای سلطانی بر حسب درخواست استاندار در تاریخ ۲۰ مرداد ۲۲ برای تنظیم امور محلی و تشریک مساعی با مأمورین دولت در حفظ انتظامات مسافرت نموده و فعلاً هم در محل مشغول انجام وظیفه است . درخواست سه ماه و ده روز مرخصی نموده اند کمیسیون عرایض و مرخصی با درخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن تقدیم میشود .

رئیس - آقای انوار

انوار - بنده عرضی ندارم .

رئیس - موافقین با مرخصی آقای سلطانی برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . گزارش مرخصی آقای نواب یزدی : آقای نواب یزدی درخواست یکماه مرخصی از تاریخ هفتم مهر ماه ۱۳۲۲ نموده اند و مورد موافقت کمیسیون عرایض و مرخصی واقع شده اینک گزارش آن تقدیم میشود **رئیس -** موافقین با مرخصی آقای نواب یزدی برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد گزارش مرخصی آقای اوحدی : آقای اوحدی درخواست یکماه مرخصی از تاریخ ۲۸ مهر ماه ۱۳۲۲ نموده اند و مورد موافقت کمیسیون عرایض و مرخصی واقع شده اینک گزارش آن تقدیم میشود .

انوار - اگر تمام شد بگوئیم ختم جلسه .

رئیس - موافقین با مرخصی آقای اوحدی برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد گزارش مرخصی آقای ثقة الاسلامی : آقای ثقة الاسلامی در تبریز مریض شده اند و بموجب

گواهی رئیس بهداری آذربایجان از حرکت ممنوع هستند درخواست چهل و چهار روز مرخصی از تاریخ هفدهم مهر ۱۳۲۲ نموده اند کمیسیون عرایض و مرخصی با درخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن بعرض میرسد .

رئیس - آقای انوار

انوار - يك موضوعی را آقای ملك مدنی فرمودند بنده با فرمایشاتی که ایشان فرمودند حرفی ندارم ولی خواستم خدمتشان عرض کنم این که فرمودند مجلس حا کم است در وقتیکه مباحثه بشود ولی وقتیکه مباحثه نشود و يك مرتبه آقای طوسی میخوانند و آقای رئیس هم فوراً اعلام رأی میکنند در اینصورت نظر مجلس دیگر حاکم نیست این دوسیه آقای ثقة الاسلامی را شما نگاه کنید دوسیه این مدت دو سالی که در مجلس بوده است چقدر غایب بوده است و هم چنین آقای شجاع و آقایان دیگر بنده نسبت به ایشان هیچ نظری ندارم و حرفی ندارم و اگر بخواهید می نشینم آقا ولی خواستم این عرض را بکنم که دوسیه را نگاه کنید این مخصوص شخص بنده و جنابعالی است که همایش را باید بیائیم و در مجلس حاضر باشیم . موقع صحبت کردن هم که میشود آقای طباطبائی می آیند میگویند که آقا سید یعقوب نمیگذارد من حرف بزنم . ما اینجا پی در پی رأی بمرخصیشان میدهیم و کمیسیون انتخاب میکند نمی آیند در مجلس موقعی که رئیس رأی میگیرد نمی آیند . پس چرا برای چه پشت سر هم ما رأی بمرخصی آنها بدهیم . شما که میفرمائید تکلیف با مجلس است و هر طور که مجلس قضاوت کند همانطور است این را بنده هم مطیع هستم ولی این حقایق را نباید از بین برد . شما بروید بهمین دوسیه آقای ثقة الاسلامی نگاه کنید آنوقت معلوم میشود که بار مجلس در گردن يك عده محدودی است که باید همیشه بیایند در مجلس آنوقت آقایان دستشان را همچنین میکنند ! (از آقای طباطبائی تقلید کردند)

رئیس - آقای انوار فرمایشاتشان همه در باب تعلیم و راهنمایی است ولی بنده لازم است عرض کنم که آقای

ثقة الاسلامی باین که مسافرت کرده بودند و در مسافرت خودش ناخوش شده بود مع هذا ایشان پیشنهادی نکردند و تقاضائی نکردند و تصویری که برای مرخصی ایشان میشد اقدامی نشد . این مسئله که این دفعه اتفاق افتاده بواسطه کسالتشان کمیسیون هم موافقت کرده است . آقایانیکه موافقت دارند با مرخصی آقای ثقة الاسلامی برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . گزارش مرخصی آقای مشار :

آقای مشار درخواست یکماه مرخصی از تاریخ بیست و هفتم مرداد ۱۳۲۲ نموده اند و مورد موافقت کمیسیون عرایض و مرخصی واقع شده اینک گزارش آن تقدیم میشود . **رئیس -** موافقین با مرخصی آقای مشار برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد .

۵- طرح و تصویب لایحه اعتبار چهارصد میلیون ریال جهت خرید غله

رئیس - لایحه اعتبار چهارصد میلیون ریال برای خرید غله مطرح است :

مجلس شورای ملی

موضوع استدعای تصویب چهارصد میلیون ریال اعتبار برای خرید غله .

موقعی که در چند هفته قبل تقاضای اعتبار پانصد میلیون ریال برای خرید غله تقدیم مجلس شورای ملی گردید و بهمرفته چنین بنظر میرسید که اعتبار مزبور برای سال جاری کفایت خواهد نمود در صورتیکه نظر مزبور صحیح نبود و اینک میتوان اطلاعات کاملتر و روشن تری راجع به حوائج مالی برنامه جمع آوری غله تقدیم مجلس شورای ملی نمود و بعلاوه ممکن است قسمتی از گزارش مالی مقرر در قانون ۱۹ تیر ماه ۱۳۲۲ را در دسترس مجلس شورای ملی گذارده لازم است توضیحاً با اطلاع مجلس شورای ملی برسد که در نتیجه بی نظمی موجوده در شهرستانها و فقدان حسابداران مجرب و با انضباط نگاهداری و ارائه و تمیزی حسابها هنوز صورت رضایت بخشی بخود نگرفته است ولی رویهمرفته میتوان با اطلاع مجلس شورای ملی رساند که هزینه های خرید غله تحت نظارت بیشتر و دقیق تری قرار گرفته و اتلاف وجود عمومی در این قسمت

تقلیل یافته است نمایندگان محترم مجلس شورای ملی تصدیق خواهند فرمود که برای تأمین خواربار تهران وجه و اعتبار لازم است تا بتوان در قبال غله جمع آوری شده فوراً اقدام پرداخت نمود در عین اینکه دولت مایل است تجدید سازمان برای این کار بدهد ولی متأسفانه نمیتوان امر فوری و مهم تأمین خواربار مردم را به تویق انداخت یاد در آن تأخیری روا داشت برای استحضار مجلس شورای ملی صورتی از وضع مالی خرید و جمع آوری غله سال ۱۳۲۲ را که شامل مدت از اول تیر الی ۳۰ بهمن میباشد پیوست تقدیم میدارد. صورت مزبور نشان میدهد که جمع کلی هزینه‌ها که تا بحال پرداخت و پیش بینی شده به ۱،۴۶۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال بالغ میگردد در آمد فروش آرد به ۵۲۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال بالغ میشود و جوه موجودی اول تیر ۴۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال و وام بانک ملی ایران به ۵۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال بالغ میگردد که جمعاً رقم ۱،۰۶۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال را تشکیل میدهد بنابراین اعتباری اضافی بمبلغ ۴۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال لازم است تا بر نامه مربوطه را از نقطه نظر مالی تأمین نماید و بعلاوه صورت دیگری پیوست است که توزیع ۳۳۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال ارسالی شهرستانها در تاریخ ۳ مهر ماه ۱۳۲۲ را نشان میدهد.

ازوم اعتبار اضافی فعلی بمبلغ ۴۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال دلیل بر این نیست که کسر وجوه در عملیات قسمت غله و نان زیادتر از مبلغ پیش بینی شده سابق خواهد گردید بلکه کسر وجه مزبور بین چهارصد الی چهارصد و پنجاه میلیون ریال باقی خواهد ماند در مقابل این کسر قسمت غله و نان موجودی غله‌ای خواهد داشت که از اول فروردین ماه ۱۳۲۳ تا موسم محصول سال ۱۳۲۳ بفروش خواهد رسید علاوه بر این نمایندگان محترم مستحض هستند که منظور دولت اینست که در سال جاری ۵۰،۰۰۰ تن غله بعنوان ذخیره جمع آوری نماید بنابراین ماده واحده زیر بقید فوریت تقدیم و تقاضای تصویب آنرا دارد.

ماده واحده

بجه منظور خرید غله در بقیه مدت سال ۱۳۲۲ اعتبار بمبلغ ۴۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال بقسمت غله و نان اعطاء میگردد.

و وزارت دارائی اجازه داده میشود مبلغ مزبور را بعنوان وام از بانک ملی ایران دریافت نماید.

رئیس - آقای امیر تیمور.

امیر تیمور - اگر اعتباراتی که یا پولهائی را که مجلس شورای ملی برای خرید جنس بدولت داده و جوهی را که دولت از خزانه کشور برای این براه مصرف کرده است روی این فرض بود که بچیز هائی دولت تهیه میکشد برایگان بدست مردم میدهد اینجا دارد که این لوايح را دولت بیاورد و از تصویب مجلس بگذراند حتی لوايح دیگری هم بیاورد ولی اینطور نیست این اعتباری که بدولت داده میشود بعنوان يك اعتبار گردان و مساعده يك پولی داده میشود بدولت که يك جنسی بخرد از آن طرف بخباز می فرود و خباز بصورت نان بدست مردم میدهد و پولش را میگیرد و دو مرتبه این پول عاید دولت میشود. البته قلم اول و اعتبار اولیه را میتوانستید بگوئید که ما باید جنس بخريم و يك پولی لازم داریم برای فلان کار روی این منطق آوردند و يك ۲۵ میلیون تومان اعتبار از مجلس گذراندند و دفعه دوم هم آمدند يك ۳۰ میلیون دیگر هم اعتبار خواستند و ما هم تصویب کردیم و دفعه سوم هم يك ۵۰ میلیون تومان دیگر گذراندند و باز هم مجلس شورای ملی موافقت کرد و داد. پس از اینکه جمعاً ۱۰۵ میلیون تومان اعتبار بدولت داده شد مجدداً برای وزارت خواربار يك لایحه ۵۰ میلیونی دیگر آوردند که بنجیه شرح مفصلی در این موضوع عرض کرده‌ام و در آن موقع دولت هم موافقت کرد که صورت خرید اجناس و جمع و خرج آن را برای اطلاع و استحضار مجلس شورای ملی تقدیم بنماید و به مجلس اطلاع بدهند، بعلاوه بما اطمینان دادند که مبلغی از وجوه هم موجود است و يك مقداری از اجناس هم باقی مانده است و دیگر اعتباری لازم نداریم. حالاً این پنجاه میلیونی که شما در ۴ ماه قبل گرفته روی مزخی که خود دولت میدهد بهای پانصد هزار خروار گندم است از ۴ ماه قبل آید دولت پانصد هزار خروار گندم خریده است و بمصرف اهالی تهران

رسانده است؟ اگر خریده است که بگوید و معلوم شود و آیا این گندمی را که خریده است مفت و مسلم به مردم داده‌اند که این اعتبار باید تمام شود؟ آخر آقایان نمایندگان باید يك توجه عمیقی باین مسائل مخصوصاً مسائل مالی کشور بکنند که هر يك قران و دینار آن از يك بیوه زن گرفته میشود و این بودجه را تشکیل میدهد، آخر از کجا و چقدر باید اهالی این کشور جریمه بی ترتیبی و بی انضباطی کار دولت را بدهند؟! تا بحال با این ۴۰ میلیون تومان میشود ۱۴۵ میلیون تومان اعتبار که برای قسمت خواربار گرفته شده است. شما با این ۱۴۵ میلیون اعتبار چندین هزار تن گندم میتوانید تهیه کنید و با آن رقم آخر که ۵۰ میلیون تومان است شما باید جنس تهیه کرده باشید حالا این پول را که شما میگیرید میداند از کجا تأمین میشود؟ نوشته است از بانک ملی وزارت دارائی مجاز است استقراض کند. الا آن تمام لوايحی را که شما داده اید و از مجلس خواسته اید اینها پیش از ۱۰ مقابل سرمایه بانک است که شما استقراض کرده اید. این بانک از کجا آنقدر پول را دارد که بشما بدهد حقیقه این مسئله خیلی عجیبی است. الا آن لوايحی که بموجب آن اجازه خواسته اید که از بانک هم زیاد تر است اینها باید حساب بشود و رعایت بشود يك بانک از سرمایه خودش که بیشتر نمیتواند بشما پول بدهد بعلاوه همان مقداری که گرفته اید اگر جنس خریده اید همانطور که عرض کردم پولش باید باقی باشد. از طرف دیگر چون این لایحه خیلی مهم است بهتر است که قید يك فوریت باشد که ما بتوانیم با فرصت بیشتری در این قضیه رسیدگی کنیم این یکی و عرض دیگر بنده از حضور سر تیب معاون محترم وزارت جنگ استفاده میکنم و تمنا میکنم که بفرمایند راجع باین لایحه ۵۰ میلیون تومانی که اخیراً مجلس شورای ملی برای کمک بمستخدمین دولت اعتبار داده است از این مبلغ نسبت به افسران ارتش چه رویه‌ای را اتخاذ کرده‌اند؟ بطوری که بنده

استحضار پیدا کرده‌ام از این بابت چیزی به افسران ارتش داده نشده در صورتیکه این افسران ارتش هم از مستخدمین کشور هستند و این پولی هم که میدهند باید بآن‌ها هم داده شود مخصوصاً عده‌ای هستند که متقاعد هستند و این بیچاره‌های متقاعدین از آن خوارباری که ارتش به مستخدمین خودشان میدهند بآن‌ها نمیدهند در صورتیکه اینها بیچاره هستند و باید بآن‌ها کمک بشود. خواهش میکنم که هر اقدامی که دولت نسبت به وزارت جنگ کرده است یا میخواهد بکند آقای تیمسار توضیح بفرمایند.

معاون وزارت جنگ - موضوع استفاده کارمندان ارتش از این پانصد میلیون ریال اعتباری که بتصویب رسید است مورد توجه وزارت جنگ هست و از همان بدو امر هم راجع به استفاده يك سهمی از این برای ارتش با وزارت دارائی وارد مذاکره شده ایم گویا اختلاف نظری که پیدا شده از این است که چون با افسران ارتش يك جیره‌ای داده میشود میگویند که دیگر نباید آنها از این ۵۰ میلیون تومان استفاده بکنند ولی چون این موضوع خیلی کوچک است یعنی این جیره‌ای که با افسران داده میشود هیچ قابل مقایسه نیست با آن مبلغی که از طرف وزارت دارائی و سایر وزارتخانه‌ها داده خواهد شد این است که مشغول مذاکره هستیم با وزارت دارائی و امیدواریم که بزودی نتیجه مطلوبه حاصل بشود و از این پانصد میلیون ریالی که انحصار داده شده است برای اضافه حقوق های کارمندان دولت بطور عادلانه تقسیم بشود و کارمندان وزارت جنگ هم يك سهمی از این اضافات که مورد احتیاج عامه است و در نتیجه سختی زندگانی همه بآن احتیاج دارند کارمندان وزارت جنگ هم از آن استفاده کنند و ارتش هم در زحمت نباشد و مثل سایرین موجبات رفاه حال آنها فراهم بشود.

وزیر دارائی - عرض میکنم در خصوص مبلغ پیشنهادی که آقای نماینده محترم آقای امیر تیمور اظهار داشتند يك صورتی هم به ضمیمه این لایحه بنده تقدیم کرده‌ام که در

را باید پردازیم این جنس ها خریداری شده باشد و اسباب زحمت نشود.

معدل - بنده راجع به قسمت لایحه ۴۰ میلیونی خواربار میخواستم متذکر شوم که بحث و گفتگو بنظر بنده در این باب لازم نیست چون ما بطور کلی موافقت اساسی با لوایح مالی کردیم و بانتظار يك نتیجه بزرگی نشسته ایم که این نقشه را که دولت طرح کرده است و آقای دکتر میلسپو هم مسئول اجرای آن شناخته شده تا تمام نشده ما امروز بیبایستی اسباب و وسائل کار را در دسترس این مرد بگذاریم که فردا ادعا میکند که در اثر نبودن اسباب و وسائل کار کار من لنگ شده ما بطور کلی چند روز قبل این لایحه را تصویب کردیم که خیلی اهمیت آن بیشتر از این بود چه برسد باین قضیه که تأثیر شدید در امر خواربار دارد بطوریکه بنده مستحضر شدم اینجا وجه لازم دارند که پول گندمی را که خریداری کرده اند بپردازند بنده از آقایان همکارانم میخواستم تمنی کنم که با این لوایح زیادی که در مجلس است فرصت را از کف ندهند و این لایحه را تصویب کنیم و به انتظار نتیجه به نشینیم و به بینیم وزارت دارائی و دستگاهش این را بچه طریق اجرا میکنند و بچه طریق بما صورت میدهند.

رئیس - آقای روحی.

روحی - اینجا همه قسم مذاکره شد جز يك موضوع بیانات آقای امیر تیمور خیلی نافع بود و ضرورت داشت و بنده را باز داشت از اینکه عرایض خودم را تکرار کنم اگر نظر آقایان باشد آخری که پانصد میلیون ریال اعتبار گرفتند تعهد کرد دولت که بفاصله سه ماه صورت محاسبه آن را بدهد الان سه ماه گذشته است بلکه بیشتر این پول را کی حسابش را میدهد آقایان میدانند که پارسال در وزارت خواربار چه کرده اند دولت وقتیکه نتواند رسیدگی کند بکارهایش نباید هر روز بیاید يك اعتبار دیگری بگیرد و من هم عقیده ام این است که يك همچو دولتی نمیتواند طرف اعتماد باشد که امروز صد میلیون فردا پنجاه میلیون تومان بیاورد و آنهم مسئله خواربار که این همه خرجهش شده و يك دینار هم در برابر عایدی نداشته سال گذشته بیش از سیصد میلیون ریال

پول گرفته شد و هیچکس هم رسیدگی نکرد و بنده مکرر گفتم که دولت مکلف است نسبت به امر خواربار شهرستانها و تعدادی که این مأمورین کرده اند رسیدگی کند متأسفانه کوچکترین اقدامی را هم نکردند بسیار خوب این تقصیر ما است که بایستی فشار بیشتر بیاوریم یا از دولت سلب اعتماد کنیم چون تعهد کرده اند که سه ماه حساب این پنجاه میلیون را بمجلس بدهند استعدا میکنم این را بفرمائید چه کردید صورتش را لطف کنید چاپ کنید ما قبول میکنیم و این لایحه يك نقصی هم دارد و آن این است که شما این را بعنوان وام میگیرید در صورتیکه این تنخواه گردان است اینجا اصل پول از بین نمیرود چون از یکطرف میخرید و از یکطرف میفروشید و وجه آنرا دریافت میکنید و باید این پول را بعنوان تنخواه گردان بگردان بگردان بدهند استعدا میکنم که تارأس موعد بپردازند نه اینکه این هم مثل پولهای دیگر ما اعتبار بدهیم بدولت و از حسابش مستحضر نشویم و این هم برود پهلوئی مبالغی که پارسال گرفتند و کوچکترین حسابی هم بما ندادند.

وزیر دارائی - اینجا ملاحظه میفرمائید که این حساب از حساب سابق تفکیک شده در اول تیر ماه ما حساب گذشته را علیحده کردیم و حساب بعد را علیحده همینطور که ملاحظه میفرمائید در اول تیر ماه ۴۵ میلیون ریال موجودی بوده و بعد پانصد میلیون ریال هم که گرفته شده در این حساب گذاشته شده و جنس هائی را هم که میفروشدند و پولش را میگیرند در این حساب گذاشته شده توجه بفرمائید این حساب از اول تیر ماه با حساب سابق خواربار تفکیک شده است موجودی آن این بوده است و کسریش هم این است و این شصت میلیونی را هم که تصویب میشود به اینها اضافه میشود و این راهم صورتش را و وضعیتش را در موقع خودش در آخر سال تقدیم میکنیم نسبت بحساب گذشته الان مدتی است همانطور که عرض کردم يك هیئتی مشغول رسیدگی است و صورتهای سابق را دارند تنظیم میکنند و البته صورتهای منظمی بوده است از ولایات هم خواسته اند که صورت

بدهند که رسیدگی کنند و در وزارت خواربار مشغول تصفیه حساب هستند آنهم صورتش در حساب گذشته تصفیه شد و صورتش معین شد آنرا هم بمجلس شورای ملی صورتش را تقدیم میکنم که معلوم شود ضررش چه بوده است و وضعیتش چه بوده است (روحی - تنخواه گردان عرض کردم).

وزیر دارائی - این فرق نمیکند بعنوان تنخواه گردان نمیشود.

پیشنهاد آقای انوار

تبصره زیر بماده واحده پیشنهاد میشود وزارت دارائی مکلف است کلیه حساب خواربار را در اسرع اوقات بمجلس تقدیم دارد.

انوار - بنده خیلی متأسف هستم که يك لوایح مالی بسیار مشکل در يك موقعی با فوریت میآید بمجلس بعد هم رفقائی که موافق هستند باندازه اصرار میکنند که اگر کسی بخواهد اظهاری بکند خجالت میکشد من به آقای معدل فوق العاده علاقمندهم و میگویم چونت ما رأی دادیم و به هیئت دولت هم اعتماد داریم دیگر در لوایح حرفی نزنیم پس اصلاً در امور مالی خودشان چون ما بهشان اطمینان داریم در آخر سال بگویند که انقدر مسیون مالی تصویب کرد و وزارت دارائی هم تصویب کرد و رأی کلی هم ما داده ایم باینکه اعتماد بدولت داریم آقا میگویند باتو کل زانوی اشتر به بند ما به این مطلب عقیده داریم که زانو را ببند و تو کل کن و ولس کن نه اینکه تو کل کن و ولس کن خوب ما هم اطمینان داریم معذک باید تفتیش کنیم و بازرسی خودمان را از دست ندهیم موضوع دیگر در اینجا که بنده پیشنهاد کردم الان وزیر دارائی میگویند چرا فلانکس لایحه را نگاه نکرده است که ما حساب داده ایم اولاً لایحه را الان که چاپ شده بمن دادند و مجال نشده است که ما مطالعه کنیم و ثانیاً لایحه را تا يك اندازه بالا بردند که ما نمیتوانیم رسیدگی کنیم و حالا بنده يك چیزی را بعرض آقایان میرسانم که اگر آقایان وزراء اطلاع ندارند مستحضر شوند الان قیمت گندم را بمالکین پنجاه

و هفت تومان بیشتر نمیدهند دلیلش چیست يك خروار جنسی که از آن رعیت یا مالک ماده مرده میگیرند گندم را از وقتی که میگیرند تا وقتی که ببرد به انبار صدی ده صدی پانزده کسر میکنند بنده پیشنهاد کردم افلا صدی پنج کسر کنند قبول نکردند حالا بعد از آنکه آوردند از آن ده تا ده دیگر تازه کرابه گردن مالک است بعد که وارد کرد این بدبختی که جنس را آورده است گرفتار يك عده پوست کن میشود حمال، دربان، میزان، کش، میز، محقق خدا شاهد است اینها که صحبت برای من کردند از يك خروار گندمی که بخیال خودشان بقیمت صد تومان دادند پنجاه و هفت تومان دستشانرا گرفته و باقی خرج این دستگاهها شده آنوقت با این زحمات میخواهند زراعت را در این مملکت ترقی بدهند نسبت بر عایا این سخت گیریها چیست چرا اینطور میکنید؟ این هم وضعیت قماش و مایحتاجشان است تا چه اندازه اینها میتوانند بار بکشند و تا چه اندازه ما میتوانیم تحمل کنیم بر آنها نان هم که میآورند دولت آنقدر راستگو است که میگوید من کیلویی سه قران میدهم ولی کیلویی هشتصد گرم است برخلاف کیلوی عمومی که هزار گرم است میگوید مال من هشتصد گرم است میدهم به نه قران بنده عرض میکنم نان يك من نه قران را دوازده قران میفروشند چرا دولت حقایق را نمیگوید اینهم نانی بود که دیدید امسال هم که خدای تبارک و تعالی بحال ما تفضل کرده است و زیادتى محصول برای ما فراهم کرده است در عقب هم که يك رحمت باین خوبی که هیچوقت سابقه نداشته این هم از اقبال آقای رئیس الوزرا است که چنین رحمتی تابحال نبوده است که در عقب اینطور بارندگی بشود آنوقت این نان را که بدست مردم میدهند آخر این نان برای کدام اسرانی درست شده است نان اسرای زمان حجاج هم اینطور نیست بنابراین گندم را که خروار پنجاه هفت تومان یا شصت و سه تومان بان صاحب گندم داده میشود بعرض شما هم رساندم که يك نفر از زارعین اینجا هزار و دوست خروار غله داده است بیست و دو هزار تومان پولش

را نگاه داشته اند چرا؟ خرج سفره می خواهند این هم درد مأمورین است آنوقت باز در لایحه مینویسد که کسر نباید باشد و امیدواریم از فروردین تا تیر ماه غله داشته باشیم و این که بنده پیشنهاد کردم خدا شاهد است نه برای خاطر بیان و نطق کردن بود بلکه برای علم و اطلاع بود که حقیقه از زمانیکه وزارت خواربار تأسیس شده تا بحال این پولهای که گرفته شده آخر چه وقت حسابش را باید بدهند چه اندازه گرفته اند و چقدر مصارف گندم و اینها شده و چه اندازه مصارف آن ادارات باین عرض و طول شده است چرا دولت درست بیان نمیکند دولت باید بگوید که گندم را من تمام میکنم خرواری نود تومان و صد و پنجاه تومان میفروشم و مثل این که قماش را تمام میکنم زرعی دو تومان و زرعی ده تومان میفروشند چه میتوانیم بکنیم؟ سؤال هم که میکنم آقای وزیر دارائی هم که خیلی خوشحال هستند يك پوزخندی میزنند آقای وزیر بهداری هم کمکش میکند و مجلس هم دارد تمام میشود آخر وجدان شما را عقوبت میکند نه ملاحظه حال رعایا میشود نه ملاحظه حال دهندگان میشود بنده میخواهم پیشنهاد کنم که اجازه بدهید ما این حساب را نگاه کنیم و از روی علم و اطلاع جواب بدهند به بنیم این يك میلیاردی که در این جا هست چگونه میشود رأی داد این است که بنده این پیشنهاد را کردم که يك ترتیبی بدهند که این حساب را ما رسیدگی کنیم و بیایند توضیح بدهند حالا قبول نمیکنید نکنید

رئیس - آقای انوار ماده ۶۳ نظامنامه را ملاحظه فرمائید.

وزیر دارائی - بنده هم نظر باینکه آقای انوار خیلی حافظ نظامنامه هستند خارج از موضوع فرمایشاتشان را جواب عرض نمیکنم ولی آنچه که راجع باصل پیشنهاد ایشان بود عرض میکنم چنانچه عرض کردم هیئت تصفیهای مدتی است معین شده که حساب از اول تشکیل وزارت خواربار تا اول تیر را مشغول رسیدگی هستند که آنچه پول داده شده است بوزارت خواربار و آنچه که خرج شده است که

گمان میکنم شاید تا آخر سال این صورت مرتب شود و بتوانیم به مجلس شورای ملی تقدیم کنیم و همینطور عرض کردم که از اول تیر حسابش جدا شده و معین است و همانطور که عرض شد موجودیش معین است و پولها ئی که گرفته شده بحساب آمده است بنابراین بنده تصور میکنم که محتاج نباشد که این پیشنهاد آقای انوار ضمیمه شود حالا اگر اصراری هم داشته باشند بنده هم اشکال نمیکنم ولی گمان نمیکنم که احتیاجی داشته باشند

ملك مدنی - بنده در اصل ماده اجازه خواسته بودم چگونه شد که اجازه ندادید

رئیس - در پیشنهاد که صحبت کردید خوب آقای انوار در باب پیشنهادشان چه میفرمایند؟

وزیر دارائی - يك مرتبه دیگر بخوانید

پیشنهاد آقای انوار مجدداً بشرح سابق قرائت شد

امیر تیمور - اسرع اوقات را سه ماه بکنید

وزیر دارائی - برای این که این حساب بایستی بدقت رسیدگی شود و يك صورت حسابهای هم بایستد ولایات برسد ممکن است تا ششماه بنده قبول کنم

امیر تیمور - آقای انوار هم قبول کردند شش ماه بنویسید.

رئیس - آقای ملك مدنی

ملك مدنی - بنده مخالفم با این نظر اجازه بدهید اگر خاطر آقایان باشد تقریباً شاید ده ماه یا دهمه ماه پیش که ما خواستیم يك اعتباری به خواربار بدهیم (امیر تیمور پنجاهم پیش بود) شاید همینطور باشد اگر خاطر آقایان باشد يك پیشنهادی جمعی از آقایان نمایندگان کردند و تقدیم مقام ریاست شد بنده توضیح دادم که از طرف مجلس پنج نفر انتخاب شد که اینها حساب وزارت خواربار را رسیدگی کنند و مجلس هم موافقت کرد آقای تدین آنوقت وزیر خواربار بودند ایشان تقاضا کردند که خود وزارت دارائی دستگاه محاسباتش آمده است آنجا و عنقریب حسابش را روشن میکنند متأسفانه الان چندین ماه گذشته و کوچکترین اطلاعی از این جریان

و این حساب مانداریم و حالا هم که باز این لایحه آمده است چند نفر از آقایان همین اعتراض را دارند که این حساب که مورد نگرانی همه مردم است باید روشن شود و باطلاع آقایان برسد که رفع این سوء تفاهم و این نگرانی بشود حالا هم که دو مرتبه باز يك لایحه ای آمده است افتاده اند دنبال يك فورمولهای مختلفی که سه ماهه صورت بیاید یا شش ماه این ترتیب صحیحی نیست این دستگاه عریض و طویل وزارت دارائی چه میکند که این حساب را نمیتواند رسیدگی کند بنده از اشخاصی هستم که موافق با دادن این اعتبار هستم و موافق با دولت هستم ولی این ترتیب را صحیح نمیدانم که يك مطالبی را که مجلس و همه مردم علاقه مند هستند اینقدر طول بکشد بنده را مأور کنید تا بنده يك ماهه این حساب را رسیدگی کنم شما میخواهید قضیه کشف شود و بفورمالیته این حساب بماند و هیچکس سر در نیآورد بنده صریح عرض میکنم که مجلس باید يك تبصره بگذراند که در ظرف يك ماه باید حساب گذشته وزارت خواربار را روشن کنند و حسابش را بدهند این کاری ندارد که شما نمیتوانید حل کنید اگر صحیح است که صورت بدهید اگر ناصحیح است که هر کس که متصدی این حسابها بوده است او را مجازات کنید تا جلوی این بی ترتیبیها گرفته شود

وزیر دارائی - عرض میکنم بنده اینجا دودفعه عرض کردم اگر آقای ملك مدنی قبول ندارند ممکن است تحقیق فرمائید که هیئت بازرسی در آنجا مشغول کار است اینها يك حسابهای دقیقی دارد و باید صورت حسابهایش از ولایات برسد و رسیدگی شود چیزی نیست که فوری بشود انجام داد بنده هم موافقت میکنم که در ظرف ششماه باشد و البته ماسعی میکنم که هر چه زودتر عملی شود ولی باید يك مدتی هم باشد که بشود عملاً هم این کار را کرد

رئیس - پیشنهاد آقای روحی.

تبصره - وزارت دارائی مبلغ مرقوم را بعنوان تنخواه گردان دریافت نموده و بایستی آنرا پس از رفع احتیاج به بانك ملی بپردازد

رئیس - آقای روحی

روحی - عنوان قرض این است که اگر وزارت دارائی این پول را گرفت باید آنرا بپردازد و اگر پرداخت آخر سال آنرا جزء بودجه می آورند و به بانک می پردازند در صورتیکه عنوان دریافت این پول تنخواه گردان است یعنی این پنجاه میلیون را میگیرند و بمصرف تهیه و خرید گندم می رسانند و در مقابل آنرا میفروشند حالا سود میبرند یا نمیبرند کاری ندارم ولی این يك اعتباری است که از آن برای خرید و فروش گندم استفاده میکنند و باید این را بترتیبی که قیمت فروش گندم بدست می آید به بانک بپردازند و این عمل بعنوان وام غلط است باید بعنوان اعتبار متحرک و تنخواه گردان باشد که اگر پرداختند نتوانند جزء بودجه ببرند استدعا میکنم این را آقای وزیر دارائی قبول بفرمایند.

وزیر دارائی - البته تصدیق میفرمائید که بانک وقتی

بخواهد پول بدهد باید بعنوان وام باشد و بعنوان تنخواه گردان نمیشود چون بین دولت و بانک باید سند مبادله شود و قرارداد تنظیم شود و وقتی که بعنوان قرض باشد باید مدت پرداخت را در قرار داد معین کرد که در يك مدت معینی پرداخته شود که بانک هم بتواند محاسبات خودش را منظم نگاه بدارد و این عمل بعنوان تنخواه گردان نمیشود و تقاضا میکنم آقای روحی پیشنهادشانرا مسترد بفرمایند

روحی - چون تعهد میکنند که این وجه ببانک مسترد میشود بنده اصراری ندارم ولی این نظر بنده تعارضی نداشت ممکن بود بعنوان وام بگیرند و بعنوان تنخواه گردان مسترد بدارند یعنی هر وقت از فروش اجناس و جهی بدست آمد به بانک بپردازند و بنده پیشنهاد خودم را مسترد می دارم.

رئیس - پیشنهاد آقای دکتر طاهری

پیشنهاد می شود عبارت ماده واحده به صورت ذیل تنظیم شود.

ماده واحده - بوزارت دارائی اجازه داده میشود برای خرید غله در سال ۱۳۲۲ مبلغ چهار صد میلیون ریال از بانک ملی ایران بعنوان وام دریافت دارد

رئیس آقای دکتر طاهری

دکتر طاهری - در معنی پیشنهاد بنده با عبارت ماده واحده تفاوت ندارد ولی عبارت ماده واحده طوری تنظیم شده است که اگر بصورت پیشنهاد بنده تنظیم شود بهتر است که مطابق فرمول معمولی باشد و اجازه بوزارت دارائی داده شود که این مبلغ را قرض کند چون در اول ماده واحده نوشته شده (بمنظور خرید غله) و این عبارت قانونی نیست مثل مقدمه لایحه است از این جهت بنده پیشنهاد کردم که ماده واحده باین صورتی که بنده پیشنهاد کردم نوشته شود

وزیر دارائی - بنده قبول میکنم که بجای ماده واحده پیشنهاد آقای دکتر طاهری نوشته شود

امیر تیمور - با اضافه پیشنهاد آقای انوار

رئیس - رأی گرفته میشود به ماده واحده بترتیبی که آقای دکتر طاهری پیشنهاد نمودند با اضافه پیشنهاد آقای انوار موافقین ورقه سفید خواهند داد (اخذ آراء بعمل آمده ۵۲ ورقه سفید و هفت ورقه سفید بی اسم شماره شد)

رئیس - عده حاضر در موقع اعلام رأی ۷۳ با کثرت رأی تصویب شد

نراقی - تمنا میکنم لایحه ضرب مسکوک نقره را مطرح بفرمایند.

وزیر کشاورزی - عرض کنم يك لایحه ای است راجع

باستخدام آقای دکتر دلپی که این را مدتی است بنده تقدیم کرده ام تقاضا میکنم آقایان موافقت بفرمایند این لایحه مطرح شود.

رئیس - لایحه استخدام آقای دکتر دلپی قرائت میشود:

مجلس شورای ملی - نظر باین که پیمان استخدامی آقای دکتر دلپی ...

معدل - آقا لایحه ضرب مسکوک نقره را مقدم بدارید امیر تیمور - اجازه بفرمائید این يك ماده واحده است مطرح شود.

معدل - خیر آقا ضرب مسکوک نقره لازم است مقدم بدارید وقتی که اکثریت مجلس يك چیزی را میگوید بشنوید اگر تردیدی دارید رأی بگیرید.

رئیس - عده ۶۶ نفر است و نمیشود رأی گرفت.

معدل - پس نه این را بخوانید و نه آنرا تا وقتی که عده کافی شود و رأی بگیرید. آخر يك دفعه هم حرف مازا بشنوید.

وزیر کشاورزی - بنده هم موافقت میکنم که لایحه ضرب مسکوک نقره مطرح شود بعد این لایحه.

۶۱ - طرح و تصویب لایحه ضرب مسکوک نقره | رئیس - لایحه اجازه ضرب مسکوک نقره مطرح است. قرائت میشود:

چون بین بزرگترین سکه پشیز (پنججاه دیناری) و کوچکترین قطعه اسکناس (پنج ریالی) مسکوک دیگری که رافع نیاز مندیهای خریداران جزء باشد وجود ندارد دولت بمنظور بهبود وضع اینگونه معاملات ضرب مسکوک نقره را با عیار خاص به نحوی که در مواد ذیل مقید است در نظر گرفته و چون موضوع در زندگی طبقات بی بضاعت بسیار نافذ است تصویب مواد معروض با قید فوریت موزد استدعا است:

ماده ۱ - به دولت اجازه داده میشود مسکوک نقره يك ریالی و دو ریالی و پنج ریالی و ده ریالی بعیار ششصد (۶۰۰) در هزار نقره خالص و چهار صد (۴۰۰) در هزار مس بشرح

و مشخصات ذیل ضرب و در جریان بگذارد.

الف - مسکوک نقره يك ریالی که ارزش اسمی آن يك ریال است دارای ۹۶ سانتی گرم نقره خالص خواهد بود و ضرابخانه دولتی باید يك کیلو گرم نقره خالص را بمصرف ضرب ۱۰۴۱۳ عدد مسکوک يك ریالی برساند.

ب - مسکوک نقره دو ریالی که ارزش اسمی آن دو ریال است دارای ۱/۹۲ گرم نقره خالص خواهد بود و ضرابخانه دولتی باید يك کیلو گرم نقره خالص را بمصرف ضرب ۵۲۰۴ عدد مسکوک دو ریالی برساند.

ج - مسکوک نقره پنج ریالی که ارزش اسمی آن پنج ریال است دارای ۴/۸۰ گرم نقره خالص خواهد بود و ضرابخانه دولتی باید يك کیلو گرم نقره خالص را بمصرف ضرب ۲۰۸۶ عدد مسکوک پنج ریالی برساند.

د - مسکوک نقره ده ریالی که ارزش اسمی آن ده ریال است دارای ۹/۶۰ گرم نقره خالص خواهد بود و ضرابخانه دولتی باید يك کیلو گرم نقره خالص را بمصرف ضرب ۱۰۴۱۶ عدد مسکوک ده ریالی برساند.

ماده ۲ - برای هیچکس قبول مسکو کهای نقره موضوع این قانون بیش از مبلغ پانصد ریال در معاملات اجباری نیست ولی اداره های دولتی از این قاعده مستثنی بوده و هر قدر از مسکوک مزبور بابت مالیات و عوارض داده شود باید قبول نمایند بانک ملی ایران و شعبه های آن نیز هر مقدار از مسکوک نامبرده بآنها تسلیم شود قبول و تبدیل خواهند نمود.

ماده ۳ - قسمت نشر اسکناس بانک ملی ایران مقدار مسکو کی را که از لحاظ گردش پول لازم خواهد بود معین خواهد کرد که طبق مقررات این قانون ضرب شود.

ماده ۴ - مسکو کهای نقره موضوع این قانون فرداً ممکن است از حیث وزن مسکو کی تا میزان حداکثر دو در هزار و از حیث عیار تا میزان حداکثر سه در هزار نسبت بمیزان مقرر در ماده اول این قانون حد ترخص قانونی داشته باشد ولی من حیث المجموع باید با مقررات ماده اول تطبیق نماید.

اسامی رای دهندگان - آقایان: مقدم - کازرونیان - موفر - افخمی - گرگانی - ناصری - مرآت اسفندیاری - شهدوست - اقبال - اردبیلی - آزادی - ایقوانی - مکرم انشار - مسعودی خراسانی - چایچی - ساکینیان - نمازی - معدل - نراقی - جلائی - اصفهانیان - روحی - گیو - دکتر لقمان - مجد ضیائی - طوسی - هاشمی - دکتر ضیاء - معتضدی - شاهرودی - ملکزاده آملی - فتوحی - ملایری - مهندس - فرخ - شباهنگ - رهبری - منشور - پناهی - دکتر تاج بخش - فریدونی - انوار - دکتر طاهری - دکتر ادهم - معتصم سنگ - ابراهیمی ریگی - مؤید ثابتی - نائینی - ملک مدنی - پارسا - عزیزی - ابراهیم سمعی .

ورقه سفید بی اسم - ۷ ورقه .

ماده ۵ - شکل مسکو کهای تقرر موضوع این قانون مدور و دوره آن زنجیره دار خواهد بود .

ماده ۶ - مسکو کهای مزبور در يك طرف شير و خورشيد و در طرف ديگر سال ضرب و ارزش اسمی مسكوك را بعد خواهد داشت .

ماده ۷ - مسكو کهای موضوع این قانون منحصرأ باید در ضرابخانه دولتی ضرب شود .

ماده ۸ - مسكو کهای مزبور بحساب اشخاص ثالث ممنوع و منحصر بدولت است ولی هیئت وزیران میتواند اجرای این قانون را کلاً یا جزأ به بانک ملی ایران محول نماید .

ماده ۹ - فقره (د) و (ه) و (و) و (ز) از ماده اول قانون اصلاح قانون واحد و مقیاس پول مصوب ۲۲ اسفند ماه ۱۳۱۰ راجع به مسكو کهای نقره نیم ریالی و يك ریالی و دو ریالی و پنج ریالی ملغی میگردد .

از تبصره آخر همان ماده جمله (و میزان عیار مسكوكات نقره عبارت از ۸۲۸ در هزار نقره خالص و ۱۷۲ در هزار مس است) حذف میشود .

رئیس - این لایحه دو فوریت دارد . فوریت اول مطرح است .

انوار - اینجا فقط تقاضای يك فوریت شده است و لایحه دو شوری است باید تقاضای دو فوریت آن بشود والا برای يك شور باید برود بکمیسیون .

وزیر دارائی - بنده پو بروز که این لایحه را تقدیم کردم تقاضای دو فوریت کردم و کلمه (دو) در لایحه افتاده است تقاضا میکنم اضافه بفرمائید با قید دو فوریت . رئیس - فوریت اول مطرح است . آقای امیر تیمور .

امیر تیمور - تردیدی نیست که این لایحه تأثیر بسزائی در امور مالی و اقتصادی کشور خواهد بخشید و جائز کمال اهمیت است و باعتقاد بنده شایسته بود که دولت مجال میداد که يك مطالعات دقیق تر و بیشتری در مجلس شورای ملی مخصوصاً در کمیسیونهای مالی مجلس روی این لایحه بعمل آید و حالا هم يك چنین لایحه با این اهمیت را بنده نمیتوانم

با فوریت آن موافقت کنم بلکه بهتر این است که دو ات موافقت کند يك فوریت داشته باشد و همین امروز کمیسیون تشکیل شود و روی آن مطالعه بشود و در جلسه آتی مطرح شود که با مطالعه و بصیرت بیشتری ما رأی بدهیم و الاً همینطور علی العمیا ما نمیتوانیم رأی بدهیم و حالا بنده استدعا میکنم که موافقت بفرمائید بعد از آنکه در کمیسیون امروز عصر مطرح شد روز شنبه حاضر خواهد بود و با مطالعه بیشتری در جلسه روز شنبه مذاکره شود و بنده نمیتوانم این لایحه را که کمال اهمیت در موضوع اقتصادی کشور دارد بفوریت رأی بدهم .

وزیر دارائی - البته این تقاضای فوریت برای اینست که اوقات مجلس کافی نیست که با شور های مختلف این لایحه بگذرد ولی همانطور که فرمودند این لایحه اهمیت زیادی برای اقتصادات کشور دارد ولی آنچه از نظر فنی باید شور بشود شده است و کمیسیون قوانین دارائی هم البته خود آقای امیر تیمور تصدیق خواهند فرمود که آنطور که لازم است نظر فنی ندارند و این لایحه را باید کمیسیون های فنی مطالعه کنند و نظر بدهند و بطوری که عرض کرده مدتی است در این لایحه مطالعات لازم در کمیسیون های فنی شده و نظر چندین کمیسیون گرفته شده و نظر بانک هم گرفته شده و آن دقت هائی که باید در اطراف این قضیه شده باشد شده و تشخیص شده است که بصرفه و صلاح کشور است و حالا هم چون وقت مجلس که است خواهش میکنم آقای امیر تیمور هم موافقت بفرمائید که این قانون زود تر بگذرد .

رئیس - موافقین با فوریت اول این لایحه برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . فوریت دوم مطرح است (مخالفی نیست) رأی گرفته میشود به فوریت دوم موافقین برخیزند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد . مذاکره در کلیات است . آقای انوار .

انوار - نظر بنده در این موضوع این است که خواستم مستحضر بشوم حالا که به فوریت این لایحه رأی داده شد

آقای نراقی که در این موضوع اطلاع دارند توضیح بدهند که این چه نفعی در زندگانی عامه دارد چون دولت در مقدمه لایحه نوشته است که تأثیر زیادی در رفاهیت عامه دارد بنده خواستم بدانم که این نفعی که برای رفاهیت عامه دارد چیست و وقتی این سکه های نقره پنج ریالی و ده ریالی ضرب شد و این اسکناس های پنج ریالی و ده ریالی که متداول است و در دست مردم است جمع آوری شد آیا موزنی هست که از تورم اسکناس کاسته بشود و برای این اسکناسهایی که تورم پیدا کرده است میشود کاری کرد که اسکناسها جمع آوری شود خواستم توضیحی در این باب بفرمائید .

رئیس - آقای نراقی .

نراقی - بنده تصور میکنم این لایحه تأثیر خوبی در بهبودی وضعیت اقتصادی کشور داشته باشد . اولین فائده اش این است که در جلوگیری از تورم اسکناس تأثیر مهمی دارد و تأثیر دیگرش تأثیر روحی و روان شناسی است بجای این که بمردم و طبقه عوام که از ماهیت و کیفیت پول ما اطلاع ندارند پول مسی یا کاغذی بدستشان داده شود پول نقره داده میشود و برای خواربار یا چیزهای دیگری که داد و ستد میکنند خواهی نخواهی يك تأثیر روحی در پائین آوردن قیمت اشیاء دارد و از طرف دیگر يك کار گشائیم میشود . الا آن تصدیق میفرمائید که مردم از حیث پول خرد در زحمت هستند و وقتی مسكوك نقره فراوان شد درد دوستد مردم تسهیلات زیادی خواهد شد . اما مقدار عیارش در قانون ۱۳۱۰ که از مجلس گذشت قید شده که پول رسمی ایران پول نقره است و معین شده که هر ریال ۴/۱۴ گرام نقره خالص دارد و هشتاد و چهار صدم مس دارد که جمعاً میشود يك ریال و يك ریالی های سابق ۵ گرم وزن داشت یعنی يك مثقال که مردم هم میگفتند يك قرانی يك مثقال نقره دارد و این قیمت قانونیش بود ، دو قرانی دو مثقال بهمین ترتیب اما طبق این قانون يك ریال آنقدر نقره ندارد یعنی نود و شش سانتی گرم نقره دارد و عیار آنها با سابق

فرق دارد یعنی مقدار نقره خیلی کم شده است یعنی در مقابل هزار قسمت نقره چهار صدتا مس است و ششصد قسمت نقره . این را هم آقایان باید توجه داشته باشند که قیمت رسمی نقره این نیست که در اینجا قید شده در قانون سابق قید شده بود که چهار گرم و چهارده صدم گرم نقره یک ریال ارزش دارد و روی آن میزان نقره داد و ستد میشد ولی امروز يك ریال نود و شش صدم گرم نقره خواهد داشت و نباید تصور کرد که نود و شش صدم گرم نقره يك ریال ارزش دارد قیمت نقره يك چیز دیگری است پول نقره فعلی بصورت پیش در آمده است همانطور که نمیشود گفت که يك تانه پیش مس ده شاهی معادل قیمت ده شاهی مس است این مقدار نقره هم که در این مسكوكات هست قیمت نقره آن معادل مبلغ اسمی مسكوك نخواهد بود بلکه این را قانون به این مبلغ ارزش داده است و این را که قانون نود و شش صدم نقره را يك ریال ارزش داد است در خارج نمیشود گفت که اگر کسی بخواهد يك تن نقره مثلاً معامله کند روی این قیمت باشد خبر قیمت تجارتنی نقره روی این زمینه نیست و باید تابع معامله در بازار آزاد باشد . البته آقایان بخاطر دارند که چند ماه قبل از این اینقدر پول ما در اثر تورم تنزل کرده بود که ده ریال نقره را در بازار به هفتاد ریال داد و ستد میکردند و صرافها ده ریال پول نقره را به هفتاد ریال میفروختند (امیر تیمور - حالا چقدر است ؟) حالا رسیده است به ۳۶ ریال و هر مثقال نقره به سه ریال و سه عباسی تنزل کرده است و این هم بر اثر اطمینانهای است که مردم نسبت به پول پیدا کرده اند و جلوگیری هائی است که از انتشار زیاد اسکناس شد که در نتیجه پول تثبیت شد و نقره هم از مثقال هفت ریال رسیده است به مثقال ۳/۶ ریال و مسلماً پائین تر هم خواهد آمد و همین قانونی که چندی قبل از مجلس گذشت و به دولت اجازه داده شد که نقره هائی را که دولت در پشتوانه اسکناس دارد اینها را بفروشد و بجای آن طلا بخرد و در پشتوانه بگذارد و پشتوانه اسکناس يك کاسه طلا باشد و بموجب آن قانون تا کتون قریب ده بیست تن از آن نقره ها

در بازار آزاد فروش رفته و بجایش طلا خریداری شده و مقدار دوتا سه خروارهم شمش طلا وارد شد و در پشتوانه اسکناس گذاشته شد البته مصلحت نیست که یک مرتبه نقره را بریزند در بازار که قیمت نقره بشکند و بانک ضرر بکند البته بتدریج و متناسب وضع بازار آن نقره هارا مبادورند و در بازار میفروشند. بانک ملی آن در پشتوانه اسکناس شش هزار خروار نقره دارد بنده آنرا قبلاً عرض کردم ولی آقایان توجه نکردند ولی بعضی از آقایان تشریف آوردند و آنرا تماشا کردند و از آقایان هم تمنا میکنم هر کدام اندک نگرانی باشکی دارند روزهایی که هیئت نظارت تشکیل میشود تشریف بیآورند و ملاحظه بفرمایند قبلاً آقای صفوی و آقای پارسا و آقای مسعودی تشریف آوردند و هیبه را دیدند (هاشمی - چه روزهایی است؟) روزهای چهارشنبه قبل از ظهر بطور ثابت هیئت نظارت تشکیل میشود و خزانه هارا باز می کنیم و ممکن است آقایان تشریف بیآورند و ملاحظه بفرمایند همانطور که عرض کردم فعلاً شش هزار خروار خزانه پشتوانه اسکناس نقره دارد و یکصد و بیست خروار طلا در طهران دارد و یکصد و پنجاه خروار هم در افریقای جنوبی داریم که بتدریج نقل میشود بایران و مقداری از آن هم عنقریب بایران وارد خواهد شد و قطعات شمش های طلای کوچک و نامتناسبی هم که هست آنها را داریم تبدیل می کنیم به قطعات بزرگ درازده کیلوئی همین هفته گذشته هفتاد تا از این شمش ها آمریکا وارد شد که گذاشتیم جای شمشهای کوچک همینطور طلاهایی که بتدریج دولت انگلیس میآورد که در ضرابخانه پهلوی طلا ضرب کنند و در بازار بمصرف فروش بگذارند ما از آنها خواهش کردیم که آن شمشهای بزرگ کارخانه ای که مارک هم دارد آنها را بماندهند و ما آنها را بگذاریم در خزانه پشتوانه و از آن شمش های کوچک بی قواره که داریم بآنها بدیم و مصرف کنند آنها هم پذیرفتند چند روز هم هیئت نظارت کارش این بود که آن شمش ها را تحویل میگرفت و بجای آن شمش های کوچک و کرده طلاها را جمع آوری کردیم و دادیم و بردند به ضرابخانه که

مسکوک پهلوی طلا ضرب کنند و شمش های ساخت لندن را بگذاریم جای آنها این راهم خواستم عرض کنم که اسکناس ما پشتوانه اش فوق العاده خوب اسب و پول ایران استحکامش خیلی زیاد است اما چون مقدار اسکناس رایج در مملکت زیاد شده با این که اسکناس پشتوانه قوی و حسابی دارد معذک اسباب نگرانی است و باید وسائلی تهیه کرد که از زیادی و تورم اسکناس کم بشود و با این وسیله و وسائلی دیگری که تا بحال دولت متشبه شده امید داریم کاملاً از این تورم جلوگیری شود و اسکناس تا اندازه جمع آوری شود و باین نظر و بانتظار تصویب این قانون ما سفارش کردیم که دیگر اسکناس پنج ریالی و ده ریالی چاپ نکنند و بجای آنها از مسکوکات نقره پنج ریالی و ده ریالی منتشر شود و باز هم عرض میکنم آقایان نباید تصور کنند وقتی آن یک ریالی نقره منتشر شد ارزش قانونی مقدار نقره اش یک ریال است خیر آن سکه نماینده یک ریال است و الا ممکن است نقره در بازار آزاد فوق العاده ارزان تر از این باشد همانطور که الان دهشاهی مس از نقطه نظر مسی و قیمت مس ممکن است خیلی کمتر از دهشاهی قیمت داشته باشد و شاید یکشاهی قیمت داشته باشد و این را قانون ارزش داده است این پولهای نقره هم که منتشر میشود همانطور است یعنی این مقدار نقره که در هر سکه ای هست آن پول نماینده قانونی آن است و این مقدار نقره را قانوناً ما اسمش را گذاشته ایم یک ریالی یا دو ریالی یا پنج ریالی یا ده ریالی همانطور که این مقدار مس نماینده قانونی ده شاهی است. این توضیحاتی است که لازم بود بعرض آقایان برسد. حالا اگر توضیحات دیگر هم لازم شد باز عرض میکنم.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - موافقین با ورود در شور مواد برخیزند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد. ماده اول:

ماده ۱ - بدولت اجازه داده میشود مسکوک نقره یک ریالی و دو ریالی و پنج ریالی و ده ریالی بعیار ششصد (۶۰۰) در هزار نقره خالص و چهار صد (۴۰۰) در هزار مس بشرح

و مشخصات ذیل ضرب و در جریان بگذارد.

الف - مسکوک نقره یک ریالی که ارزش اسمی آن یک ریال است دارای ۹۶ سانتی گرم نقره خالص خواهد بود و ضرابخانه دولتی باید یک کیلو گرم نقره خالص را بمصرف ضرب ۱۰۴۱۳ عدد مسکوک یک ریالی برساند.

ب - مسکوک نقره دو ریالی که ارزش اسمی آن دو ریال است دارای ۱/۹۲ گرم نقره خالص خواهد بود و ضرابخانه دولتی باید یک کیلو گرم نقره خالص را بمصرف ضرب ۵۲۰۴ عدد مسکوک دو ریالی برساند.

ج - مسکوک نقره پنج ریالی که ارزش اسمی آن پنج ریال است دارای ۴/۸۰ گرم نقره خالص خواهد بود و ضرابخانه دولتی باید یک کیلو گرم نقره خالص را بمصرف ضرب ۲۰۸۳ عدد مسکوک پنج ریالی برساند.

د - مسکوک نقره ده ریالی که ارزش اسمی آن ده ریال است دارای ۹/۶۰ گرم نقره خالص خواهد بود و ضرابخانه دولتی باید یک کیلو گرم نقره خالص را بمصرف ضرب ۱۰۴۶ عدد مسکوک ده ریالی برساند.

رئیس - آقای اوحدی

اوحدی - بنده مخالفتی با این لایحه نداشتم و ندارم زیرا خودم در جلسات سابق مجلس پیشنهاد کردم که بایستی پول سفید ضرب و رواج شود تا روح مردم متوجه این سکه های نقره شده بر اعتبار پول ایران افزوده شود البته همانطور که همکار محترم من توضیح دادند خیلی مفید بلکه لازم بود که یکسال قبل این عمل صورت گرفته باشد و بنده معتقدم که وجود پول سفید در پائین آوردن سطح زندگی خیلی مؤثر خواهد بود فقط نکته ای را که خواستم بعرض آقایان برسانم قسمت سکه پنج ریالی و ده ریالی است سابق هم که پول نقره در رواج داشتیم پنج ریالی داشتیم ولی کمتر مورد نقل و انتقال و داد و ستد واقع میشد بواسطه حجمی که داشت و دو تایش را توی جیب یا بغل هر کس که بگذارید باید هفته دو مرتبه جیبش را عوض کنید (نراقی ده ریالی خیلی سبک تر از پنج ریالی سابق است) حالا هم اگر بجای پنج ریالی و ده ریالی موافقت بشود که از این

پنجشاهی های کوچک و ده شاهی ها ضرب بشود بهتر است برای اینکه با مقدمه این لایحه درست بیاید زیرا در این لایحه (آقای نراقی التفات کنید) اینطور استدلال شده (چون بین بزرگترین سکه پیشین و کوچکترین قطعه اسکناس مسکوک دیگری که رافع نیازمندیهای خریداران باشد وجود ندارد دولت برای بهبود وضع اینگونه معاملات این کار را میکند) این استدلال دولت است پس میخواهند مافوق دهشاهی که بزرگترین پیشین است و پائین تر از اسکناس پنج ریالی که کوچکترین اسکناس است یک سکه هائی چاپ کنند این استدلال خود دولت است پس بنا بر این مقتضی است عنوان پنج ریالی و ده ریالی حذف شود و بجای آن اگر میخواهند پنجشاهی و دهشاهی نقره ضرب کنند.

وزیر دارائی - عرض کنم البته همانطور که نماینده محترم فرمودند و ملاحظه میفرمائید یک ریالی داریم و دو ریالی و پنج ریالی و ده ریالی این پنج ریالی و ده ریالی را که فرمودند سنگین است اینطور نیست برای اینکه وزن آنرا کوچک گرفته اند که وزن آن کم باشد و بطوری که ملاحظه میفرمائید وزنی که در قانون معین شده برای ده ریال دو مثقال نقره است و در حدود یک مثقال هم مس که وزن ده ریالی معادل سه مثقال میشود و این که پنج ریالی و ده ریالی راهم در نظر گرفته ایم بیشتر از نظر اسکناسهای پنج ریالی و ده ریالی است چون ملاحظه بفرمائید اسکناسهای پنج ریالی و ده ریالی چون فوق العاده طرف احتیاج عموم است خیلی زود خراب میشود و از بین میرود بدین جهت پنج ریالی و ده ریالی در نظر گرفتیم.

رئیس - آقای شاهرودی.

شاهرودی - بنده هم نظرم این بود که اسکناس ده ریالی باشد ولی مسکوک ده ریالی نقل و انتقالش مشکل است با ایشان هم که مذاکره کردم ایشان فرمودند موافقت میشود که مسکوک ده ریالی را ضرب کنیم اختیار این را داشته باشیم ولی در دسترس عموم نخواهیم گذاشت بعقیده بنده همان ده ریالی را اگر حذف کنیم بهتر است زیرا نقل و انتقال

اسکناس ده ریالی برای اشخاص خیلی آسانتر است تا اینکه مسکوک ده ریالی داشته باشیم این است که بنده هم تقاضا میکنم که مسکوک ده ریالی را ضرب نکنیم ولی اسکناس ده ریالی باشد.

وزیر دارائی - این را همانطور که عرض کردم روی احتیاجات مردم هر قدر رغبت بیشتر کنند آن قسمت بیشتر صرف میشود ولی داشتن اجازه اش ضرر ندارد.

رئیس - آقای امیر تیمور.

امیر تیمور - بنده هر چه دقت کردم (آقای وزیر دارائی هم که تشریف ندارند) اینجا فقط عیار مسکوک جدید تعیین شده ولی وزن آن در نظر گرفته نشده و در لایحه هم اشاره به وزن مسکوک جدید نشده آقایان تصور میکنند که این مسکو کی که در اینجا در نظر گرفته شده است یکر یالی دو ریالی و غیره تصور میکنند که یکقرانش یک مثقال و دو ریالی دو مثقال و پنجر یالی پنج مثقال خواهد بود و در اینجا بوزن اشاره نشده است و اینکه میفرمایند ده ریالی از پنجقرانی سابق وزنش کمتر است ممکن است مسکوک ده ریالی دو مثقال وزن داشته باشد البته همانطور که آقای نرلقی فرمودند ما فقط از نقطه نظر اعتبار بکه دولت بآن میدهد مایک ارزشی برای آن قائل هستیم و الا ارزش نقدی و قیمت نقره نخواهد داشت گذشته از این بنده معتقدم که اگر آقای وزیر دارائی موافقت کنند مقدار مسکو کی که باید ضرب شود در خود قانون معین شود و این را در اختیار کمیسیون نشر اسکناس گذاشت خوب نیست هر مقداری که در نظر دارند در خود قانون اضافه کنند.

رئیس - آقای نرلقی.

نرلقی - آقایان آن عددی را که در خود قانون نوشته شده درست توجه نفرموده اند بیشتر توجه روی انس و عادت به مسکوکات سابق است تا گفته شد یکر یالی تصور میکنند یک مثقال وزن خواهد داشت پنجر یالی که گفته شد ۵ مثقال تصور میکنند و ده ریالی که گفته شد ۱۰ مثقال است و یک مسکوک خیلی سنگینی خواهد شد روی آن قیاس نکنند در

صورتیکه نوشته است که ۱۹۶ ریال / ۱ گرم نقره خالص خواهد داشت پس رو بهمرفته یکر یالی ۱/۶ یعنی نلث یکر یالیهای قدیم با بارش نلث یک مثقال وزن خواهد داشت (انوار - پنجم هم نخواهد آمد) یعنی از پنجشاهیهای سابق یک کمی سنگین تر است درست توجه بفرمائید یکر یالی ۱/۶ گرم با بارش یک سوم سابق است دو ریالی ۳/۲ گرم از نیم مثقال بیشتر پنجر یالی هشت گرم وزن خواهد داشت ده ریالی ۱۶ گرم توجه بفرمائید ده ریالی ۳ مثقال جمعاً وزن خواهد داشت خیلی سنگین نیست حمل آن و داد و ستد آن مشکل نخواهد بود یک نکته دیگر که آقای امیر تیمور فرمودند که باید در قانون میزان انتشارش نوشته شود این لازم نیست چون مقدار انتشار اسکناس و گذار شده است بهیئت نظارت اندوخته اسکناس و میزان انتشار این مسکوک هم بهمان هیئت اختیار داده شده است و روی احتیاج انتشار خواهند داد یمین اسفندیاری - مذاکرات کافی است.

رئیس - آقایان موافقین با ماده اول برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده دوم:

ماده ۲ - برای هیچکس قبول مسکو کهای نقره موضوع این قانون بیش از مبلغ پانصد ریال در معاملات اجباری نیست ولی اداره های دولتی از این قاعده مستثنی بود و هر قدر از مسکوک مزبور بابت مالیات و عوارض داده شود باید قبول نمایند بانگملی ایران و شعبه های آن نیز هر مقدار از مسکوک نامبرده بآنها تسلیم شود قبول و تبدیل خواهند نمود.

رئیس - آقای انوار.

انوار - بنده اینجا خواستم آقای وزیر دارائی یگ توضیحی بدهند که در قانون نوشته میشود که مأمورین دولتی حق داشته باشند ولی باید بدانند که مأمورین دولتی این را عمل نمیکنند برای مأمور دولتی تا مجازاتی برایش قائل نشوند عملی نمیشود در دهات اسکناس را از شان بگیرند برایشان بهتر است تا این پول را بدهند و خوبست که این را یک کیفری برایش معین کنند نظر بنده این است **بیات** (وزیر دارائی) - عرض کنم کسی ملزم به قبول

نیست فقط بانگملی باید قبول کند خزانه داری باید قبول بکند و مأمورین دولتی هم مکلف هستند که قبول بکنند البته آنها هم چون پول رایج است قبول میکنند این دیگر لازم نیست مجازاتی داشته باشد.

رئیس - آقای اوحدی.

اوحدی - بنده با این کلمه اجباری مخالفم این عبارت عبارت زنده است کلمه اجباری در اینجا غلط است جامعه را و ادارات دیگر میکنند چه لزومی دارد که گفته شود برای مردم در معاملات اجباری هست یا نیست پولی است رایج هر کس هر چه میخواهد باو میدهند خواه کم خواه زیاد و قتیکه کلمه اجباری آمد مردم تصور میکنند که این یک چیزی است که مثل اسکناس قدر و قیمت ندارد و میخواهند بزور باو بدهند این کلمه اجبار را بزید نوشته شود این پول پول رایج است هم برای مردم رایج است و هم برای دولت دیگر نباید این قید را درش کرد (نمایندگان - صحیح است)

بیات (وزیر دارائی) این قسمت که نوشته شده البته برای نظر مردم بوده و بعقیده بنده بودنش هم بهتر است برای اینکه تصور نکنند که دولت مجبور میکند که بیش از پانصد ریال از این پول قبول کند و این البته قبول آن از طرف بانک و ادارات دولتی اجباری است که هر چه باو بدهند قبول کند (بعضی از نمایندگان - صحیح است رأی بگیرند)

رئیس - آقای هاشمی

هاشمی - بنده با عقیده آقای اوحدی موافقم و این را زائد میدانم مردم دادشان از بودن مسکوک است ولی وقتیکه بهشان بدهید دیگر باو امتناع نخواهند کرد که شما در ماده قانون یک همچو قسمتی را میگذرانید البته از حیث حمل و نقل اسکناس راحت تر است ولی از جهة نگهداری بعقیده بنده این پول بصرفه مردم است و خوب است آقایان هم موافقت بفرمایند که این کلمه اجباری برداشته شود

جمعی از نمایندگان - رأی رأی

رئیس - آقایان موافقین با ماده دوم برخیزند (اکثر

برخاستند) تصویب شد. ماده سوم:

ماده ۳ - قسمت نشر اسکناس بانگملی ایران مقدار مسکو کی را که از لحاظ گردش پول لازم خواهد بود معین خواهد کرد که طبق مقررات این قانون ضرب شود

رئیس - آقای امیر تیمور

امیر تیمور - اینکه آقای نرلقی فرمودند که طبق لایحه دیگر که بموجب آن مجلس محترم اجازه داده است که کمیسیون نشر اسکناس طبع و توزیع کند و زیر نظر آنها طبع شود این پول هم که در عمل رایج است بجای خودش آنجا هم بانک تا کمیسیون نشر اسکناس پشتوانه اش را معلوم نکند اجازه طبع نشر اسکناس را ندارد ولی در اینجا یک چنین شرطی را ندارد و بنده عقیده دارم که در اینجا مقداری که باید منتشر شود معین کنند در خود قانون باید معین بشود مقدار مسکو کی که باید ضرب بشود اگر آقای وزیر دارائی موافقت کنند با این اصلاح بهتر است

بیات (وزیر دارائی) - عرض کنم اصولاً اینکه گذاشته شد بنظر آن هیئت همانطور که اظهار کردند در واقع الآن ترتیب رواج پول در دست آن هیئت است چه از حیث نقره و چه از حیث طلا و بعلاوه هم میدانند که مردم چقدر احتیاج دارند و چقدر طرف ضرورت است اگر دیدند زیاد است فوراً جلویش را میگیرند و اگر دیدند احتیاج مردم زیادتر است ضرب میکنند این اشکالی نخواهد داشت و این اول کار است اگر هر مقداری لازم باشد مسکوک منتشر میکند ولی تعیین آنها کار خوبی نیست بعقیده بنده خوبست آقا موافقت کنند بودن آن اشکالی ندارد تا به بینیم چه مقدار لازم میشود.

رئیس - آقایان موافقین با ماده سوم برخیزند (اکثر

برخاستند) تصویب شد ماده چهارم:

ماده ۴ - مسکو کهای نقره موضوع این قانون فرداً ممکن است از حیث وزن مسکو کی تا میزان حد اکثر ده در هزار و از حیث عیار تا میزان حد اکثر سه در هزار نسبت بمیزان مقرر در ماده اول این قانون حد ترخص قانونی

داشته باشد ولی من حیث المجموع باید با مقررات ماده اول تطبیق نماید.

بیات (وزیر دارائی) - لایحه اصلی را که دیروز خدمتتان دادم او را ملاحظه بفرمائید گمان میکنم دو در هزار و سه در هزار باشد اشتباه در طبع کرده باشند.

رئیس - آقای طوسی

طوسی - قاعداً اینطور است و اینجا غلط چاپ شده است اتفاقاً در اصل لایحه هم ده است ولی آنجا معلوم است غلط است

وزیر دارائی - دو در هزار است

رئیس - آقای انوار

انوار - بنده خواستم آقای وزیر دارائی توضیح دهند ولی درست نفهمیدم که این يك توضیح کافی داده شود که حد قانونی آن چه مقدار است که بهتر مطلع شویم دو در هزار سه در هزار يك فروش این اندازه است یا مجموعش این اندازه است بنده که نفهمیدم اگر کسان دیگر فهمیده اند من بگویند **بیات (وزیر دارائی)** - عرض کنم صحیحش همان دو است دو در هزار و سه در هزار این توضیحی را هم که آقای انوار فرمودند عرض کردم خدمتشان این سکه هائی که ضرب میشود ممکن است در قالب يك تفاوتهای مختصری ایجاد شود این در کلیه مسکوکات که ضرب میشود این موضوع که نوشته شده دو در هزار از حیث وزن و از حیث عیار سه در هزار ممکن است با هم اختلاف داشته باشند ولی من حیث المجموع باید درست باشد.

رئیس - آقای منشور

منشور - عرض کنم بنده میخواستم توضیحی بدهند ولی با توضیح آقای وزیر دارائی عرضی ندارم.

رئیس - آقای انوار

انوار - این موضوعی که الآن تمام کارخانجات تمام قالبها بيك میزان است دیگر این اشکال نیست همه میدانند این برای آهن سازی ما نیست اینها قالب يك میزان است چطور میشود که اختلاف در وزنش پیدا میشود اگر بگوئیم که

رئیس - آقایان موافقین با ماده ۸ برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده نهم:

ماده ۹ - فقره (د) و (ه) و (و) و (ز) از ماده اول قانون اصلاح قانون واحد و مقیاس پول مصوب ۲۲ اسفند ماه ۱۳۱۰ راجع بمسکوکهای نقره نیم ریالی و یکریالی و دو ریالی و پنجریالی ملغی میگردد.

از تبصره آخر همان ماده جمله (و میزان عیار مسکوکات نقره عبارت از ۸۲۸ در هزار نقره خالص و ۱۷۲ در هزار مس است) حذف شود.

رئیس - آقای امیر تیمور

امیر تیمور - بطوریکه آقای وزیر دارائی متذکر شدند و آقای نراقی توضیح دادند مسکوکاتی که مطابق این قانون ضرب خواهد شد جانشین پیشین است و تفاوتی بامسکوکات نقره سابق ما ندارد و بنابراین هیچ احتیاجی ندارد که ما مسکوکات خودمان را ملغی کنیم بعقیده بنده بهتر این است که این قانون باعتبار خودش باقی باشد و هر موقع دولت احتیاج دید با مسکوکات نقره به کیفیتی که اول در این کشور رایج و معمول بوده است مجدداً منتشر شود و دست دولت باز باشد و این قانون که مسکوکات جدید ضرب میشود این مغایرتی با آن قانون سابق ندارد پس الغاء آن راجع به مسکوک نقره منفعتی ندارد و مورد ندارد که ما قانون مسکوکات خودمان را ملغی کنیم شاید يك مصلحتی باشد و مقتضی باشد ما آن مسکوکات نقره سابق را رایج بکنیم.

بیات (وزیر دارائی) - اصلاً اگر توجه کنید ممکن

نیست که دو قانون در عین حال باشد (امیر تیمور - مال پیشین است) خیر آقا مال یکریالی و دو ریالی و پنجریالی در قانون میگورید ۱۰ ریالی را حالا ما اینجا توصیف میکنیم یکریالی این البته مقتضی نیست آن قسمت باید حذف شود و این قسمت جدید جانشین آن باشد.

رئیس - آقای نراقی

نراقی - يك اصلاحی را بنده پیشنهاد میکنم که اصلاح

فنی است که بانگملی اصرار میدارد که این باید اصلاح شود در تبصره که در قانون ۲۲ اسفند ۱۳۱۰ از مجلس گذشته است اینطور نوشته شده:

تبصره: میزان عیار مسکوکات طلا عبارت از نهمصد در هزار طلای خالص و یکصد در هزار مس است و میزان عیار مسکوکات نقره عبارت از ۸۲۸ در هزار نقره خالص و ۱۷۲ در هزار مس است. اصلاحی که میخواهم بکنم این است که طلا هائی که اخیراً دولت آمریکا آورده بود شمش هارا ما قبول کردیم و خواهش کردیم آنها گذاشته و بجای آنها خورده طلاها را سکه بزنند اما این طلا هائی را که ما داشتیم عیارش مس نیست بعضی تیکه هایش هم نقره و مس دارد حالا که میخواهند سکه بزنند اشکال قانونی پیدا شده است بموجب این قانون میگویند نهمصد در هزار طلا داشته باشد و ۱۰۰ تا مس داشته باشد و حالا که این اشکال پیش آمده است قبول نمیکند آنها برای ضرب کردن در صورتیکه بنفع مردم است و خزانه داری کل میگوید که طبق قانون نمیشود و این را از نقطه نظر فنی گفته اند مهندسین گفته اند اشکالی ندارد مگر اینکه قانون اصلاح شود این است که بنده این پیشنهاد را تقدیم میکنم که اینطور اصلاح شود:

تبصره: عیار مسکوکات طلا عبارت از ۹۰۰ در هزار طلای خالص و ۱۰۰ در هزار مس یا نقره و مس خواهد بود. دنبال آن بنویسید بقیه تبصره بهمان کیفیت خواهد بود (بیات - بقیه تبصره را بنویسید) جمله: عیار مسکوکات نقره حذف میشود چون در ضمن این قانون مشخص شده است که ۶۰ درصد نقره خالص و ۴۰ درصد مس (بمیان اسفندیاری - متوجه باشید که همه اش مس نشود)

رئیس - آقای هاشمی

هاشمی - آیا مقدار نقره که الآن در این طلاهاست که موجب پیشنهاد کردن این تبصره شده چه اندازه است برای يك جزء مختصری يك ماده قانون را تغییر دادن این حسنی ندارد آیا ممکن نیست که همان نقره را بموجب

تصویب نامه دیگری تغییر بدهند بهمان نسبتی که اضافه شده است پس فردا شاید یکمن تبریز با مس تفاوت پیدا کرد باز یک ماده اضافه میکنند پیشنهادات کارمان را مترازل میکنند این بصورت قانونی درست در نمی آید.

بیانات (وزیر دارائی) - عرض کنم این قسمت البته نقطه نظر قانونگذار این بوده است که طلای آن معین باشد چون اصل طلا است منظور این بوده است که ۹۰۰ در هزار طلا باشد و باقی آن مس است حالا این نقره را که اظهار کرده در این طلاها یک قدری نقره هست و گرفتن آن نقره اسباب زحمت و خرجش هم زیاد است باین جهت ما نصد در هزار طلای خالص را دادیم و نسبت بآن ۱۰۰ که باید ضمیمه باشد ممکن است یک مقدار آن نقره باشد این را باید قانون درست کنیم که ممکن است یک مقداری مس و نقره مخلوط باشد و این برای مردم نفع دارد و اشکالی هم ندارد و نقره اش هم چیزی نیست که بخرش بیبرد.

رئیس - تبصره اصلاح شده قرائت می شود:

تبصره: عیار مسکوکات طلا عبارت از نصد در هزار طلای خالص و صد در هزار مس یا نقره و مس خواهد بود **نراقی -** این تبصره بجای تبصره سابق گذاشته میشود **بیانات (وزیر دارائی) -** عبارت اینطور نوشته میشود ماده ۹ که نوشته شده تا ۵ ریال ملغی میگردد و تبصره ماده ۱

از قانون ۲۲ اسفند ۱۳۱۰ ملغی و این تبصره بجای آن گذارده میشود.

رئیس - بخوانید آنطور که باید تصویب بشود آقایان مستحضر بشوند آنوقت رأی بگیریم.

طوسی - فقره (د) و (ه) و (و) و (ز) از ماده اصل قانون اصلاح و در مقابل تبصره مصوب ۲۲ اسفند ۱۳۱۰ راجع بمسکوکات نقره نیم ریالی و ۱ ریالی و ۲ ریالی و ۵ ریالی ملغی میگردد و تبصره آخر همان ماده بشرح ذیل اصلاح میشود:

تبصره - عیار مسکوکات طلا عبارت از ۹۰۰ در هزار طلای خالص و ۱۰۰ در هزار مس یا نقره و مس خواهد بود **رئیس -** آقایان موافقین با ماده ۹ بطوری که اصلاح شده برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. مذاکره در کلیات ثانی است مخالفی نیست رأی گرفته میشود به مجموع مواد نه گانه آقایان موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

[۷ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - جلسه آئینه روز شنبه ۲۸ آبان انشاءالله اول جلسه این لایحه استخدام دکتر دلپی مطرح میشود (مجلس یکساعت بعد از ظهر ختم شد) **رئیس مجلس شورای ملی -** حسن اسفندیاری

قانون

قانون افزایش تبصره بماده ۲ قانون کیفر و دادرسی ارتش

ماده واحده - تبصره زیر بماده ۲ قانون کیفر و دادرسی ارتش افزوده میشود:

در مواردیکه برای کارمندان دیوان تجدید نظر در بین افسران کسی پیدا نشود که حائز شرط مندرجه در ماده بالا باشد ممکن است استثناء درجه کارمندان دیوان تجدید نظر مساوی با بکدرجه کمتر از درجه کارمندان دادگاه بدوی باشد این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه بیست و ششم آبانماه یکهزار و سیصد و بیست و دو بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

قانون اجازه چهار صد میلیون ریال وام بوزارت دارائی برای خرید غله در بودجه سال ۱۳۲۲

ماده واحده - بوزارت دارائی اجازه داده میشود برای خرید غله در بودجه سال ۱۳۲۲ مبلغ چهار صد میلیون ریال از بانک ملی ایران بعنوان وام دریافت دارد.

تبصره - وزارت دارائی مکلف است کلیه حساب خواربار را در مدت ۶ ماه بمجلس تقدیم دارد.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه بیست و ششم آبان یکهزار و سیصد و بیست و دو بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

قانون اجازه ضرب مسکوک نقره

ماده ۱ - به دولت اجازه داده میشود مسکوک نقره یکریالی و دو ریالی و پنجریالی و ده ریالی بعیار ششصد (۶۰۰) در هزار نقره خالص و چهار صد (۴۰۰) در هزار مس بشرح و مشخصات ذیل ضرب و در جریان بگذارد.

الف - مسکوک نقره یکریالی که ارزش اسمی آن یکریال است دارای ۹۶ سانتی گرم نقره خالص خواهد بود و ضرابخانه دولتی باید یک کیلو گرم نقره خالص را بمصرف ضرب ۱۰۴۱ عدد مسکوک یکریالی برساند.

ب - مسکوک نقره دوریالی که ارزش اسمی آن دوریال است دارای ۱/۹۲ گرم نقره خالص خواهد بود و ضرابخانه دولتی باید یک کیلو گرم نقره خالص را بمصرف ضرب ۵۲۰ عدد مسکوک دو ریالی برساند.

ج - مسکوک نقره پنجریالی که ارزش اسمی آن پنجریال است دارای ۴/۸۰ گرم نقره خالص خواهد بود و ضرابخانه دولتی باید یک کیلو گرم نقره خالص را بمصرف ضرب ۲۰۸ عدد مسکوک پنجریالی برساند.

د - مسکوک نقره ده ریالی که ارزش اسمی آن ده ریال است دارای ۹/۶۰ گرم نقره خالص خواهد بود و ضرابخانه دولتی باید یک کیلو گرم نقره خالص را بمصرف ضرب ۱۰۴۶ عدد مسکوک ده ریالی برساند.

ماده ۲ - برای هیچکس قبول مسکو کهای نقره موضوع این قانون بیش از مبلغ پانصد ریال در معاملات اجباری نیست ولی اداره های دولتی از این قاعده مستثنی بوده و هر قدر از مسکوک مزبور بابت مالیات و عوارض داده شود باید قبول نمایند بانک ملی ایران و شعبه های آن نیز هر مقدار از مسکوک نامبرده بآنها تسلیم شود قبول و تبدیل خواهند نمود.

ماده ۳ - قسمت نشر اسکناس بانک ملی ایران مقدار مسکو کی را که از لحاظ گردش پول لازم خواهد بود معین

خواهد کرد که طبق مقررات این قانون ضرب شود .

ماده ۴۵ -- مسکو کهای نقره موضوع این قانون فرداً ممکن است از حیت وزن مسکو کی تا میزان حداکثر دودر هزار و از حیت عیار تا میزان حداکثر سه در هزار نسبت بمیزان مقرر در ماده اول این قانون حد ترخص قانونی داشته باشد ولی من حیث المجموع باید با مقررات ماده اول تطبیق نماید .

ماده ۵۵ -- شکل مسکو کهای نقره موضوع این قانون مدور و دوره آن زنجیره دار خواهد بود .

ماده ۶ -- مسکو کهای مزبور در يك طرف شیر و خورشید و در طرف دیگر سال ضرب و ارزش اسمی مسکو کها بمقدار خواهد داشت .

ماده ۷۵ -- مسکو کهای موضوع این قانون منحصراً باید در ضرابخانه دولتی ضرب شود .

ماده ۸۵ -- ضرب مسکو کهای مزبور بحساب اشخاص ثالث ممنوع و منحصر بدولت است ولی هیئت وزیران میتوانند اجرای این قانون را کلاً یا جزاً به بانک ملی ایران محول نمایند .

ماده ۹ -- فقره (د) و (ه) و (و) و (ز) از ماده اول قانون اصلاح قانون واحد و مقیاس پول مصوب ۲۲ اسفند ماه ۱۳۱۰ راجع به مسکو کهای نقره نیم ریالی و يك ریالی و دو ریالی و پنج ریالی ملغی میگردد .
و تبصره آخر همان ماده بشرح زیر اصلاح میشود . تبصره عیار مسکو کات طلا عبارت از نهصددر هزار طلای خالص و صددر هزار مس یا نقره و مس خواهد بود .

این قانون که مشتمل بر ۹ ماده است در جلسه بیست و ششم آبانماه یکهزار و سیصد و بیست و دو بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری